

Fyrtio år utan kompensation

– Vi har inte tillgång till land, och därför lider både vi och vår boskap, säger Douglas Ntamo. I Cala Reserve väntar flera hundra familjer på att få mark genom regeringens omfördelningsprogram, efter att de tvångsflyttades hit på 60-talet under apartheid.

– Tidigare bodde vi bortom berget där, i en dalgång, säger Douglas Ntamo och ser förbi de hopträngda hyddorna och husen i reser-

vatet, upp mot bergssidans tomma fält.

– Där hade alla en hektar mark var, här blev vi tilldelade mark som bara var hälften så stor. Det resulterade i fattigdom, och vi förlorade många av våra djur.

Douglas är en av ledarna i gruppen Vukuzenzele ("stå upp och gör något för dig själv"), som organiserar ett 70-tal personer i Cala Reserve. När regeringens landreformsarbete kom igång i mitten av 90-talet ansökte gruppen om att få land genom omfördelningsprogrammet. Ännu har inget hänt.

– Vi har insett att departementet för landfrågor träffat storbönder som vill sälja mark, men de har pressat upp priserna på sina gårdar så mycket att det blivit omöjligt att köpa, säger Douglas.

– Här i provinsen finns det bönder som äger upp till sju farmer, samtidigt som vanliga människor inte ens har en halv hektar mark att bruka. Det är en av anledningarna till att vi är så upprörda.

Byborna i Cala Reserve tvångsflyttades till sitt nuvarande hem genom apartheid-

regimens så kallade ”betterment”-strategi 1967. Strategin delade upp marken i de tidigare svarta hemländerna i boendeytor, åkrar och betesmark. Det lanserades som en förbättringsmetod, men resultatet blev att de flesta byar förlorade mark, deras hus förstördes och djur måste säljas av till underpriser till vita jordägare.

– I det område där vi bodde tidigare hade vi fina hus som jämnades med marken av bulldozers. Vi fick aldrig någon kompensation för det vi förlorade. I stället ledde det till ökat lidande. Och våra besparingar som kunde ha använts bättre fick vi nu nyttja för

Sprinklersystemet förstördes i en skogsbrand för några år sedan, och gruppen har inte råd att investera i nya ledningar.

FOTO: SARA JANSSON

att bygga nya hus, berättar Douglas.

Medlemmarna i Vukuzenzele sitter inte stilla och väntar på att departementet för landfrågor ska besvara deras ansökan. Två gånger har de vittnat i en tribunal för landfrågor, organiserad av organisationen *Trust for Community Outreach and Education*, som försöker påverka regeringen att öka takten på reformarbetet. Representanter från gruppen är också nyss hemkomna från en workshop i Pretoria där de debatterat regeringens policy.

– Vi tryckte på för att en storbonde inte ska tillåtas äga så många som sju farmar. Regeringen måste konfiskera några av dessa farmar och sälja till folk som oss. Vi vet att det är olagligt att invadera mark, men samtidigt har marken de äger stulits från oss från första början.

ÅSA ERIKSSON

Cala Reserve

Båda grupperna i reportagen får stöd från Afrikagrupperna genom vår partnerorganisation Calusa

Södra Afrika-insamlingen pg 90 03 37–7

Ur tidskriften Södra Afrika nr 2 2005

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.